

סיפורי צדיקים

גליון רס"ג
שנה ו' תשע"ז

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קליימן על אישור לשימוש בתמונה

סיפורי חז"ל

תועבת ד' כל גבה לב.

מסופר חסיד אחד הלך בדרך עם אליהו הנביא זכור לטוב, ובדרכם נתקלו בנבלה שהיתה מעלה סרחון רב, שקשה היה על אותו חסיד לסבול את זה עד שסתם את נחיריו שלא יכנס בו הריח הרע. והסתכל החסיד באליהו הנביא וראה שלא איכפת לו כלל. ושוב פגעו בדרכם באדם שגאותו ניכרת היתה על פניו, וראה החסיד את אליהו הנביא שם ידו על אפו, כאילו מרגיש הוא בסרחון ואינו יכול לסבלו, ושאל אותו החסיד על פשר התנהגותו, ענהו אליהו הנביא, כי זה שמתגאה סרחונו גדול משל נבלה, וטומאתו גדולה ממנה, כי כל הנוגע בנבלה אינו טמא אלא עד הערב, והנוגע בזה שמתגאה מביא עליו טומאות הרבה, כי על ידי כך בא לקטטה ומריבה, שנאה, קנאה, לשון הרע, כעס, שקרים וליצנות, ונאמר תועבת ד' כל גבה לב. (קב הישר)

היות ואנו עומדים לקראת יומא דהילולא קדישא רבינו הקדוש **רבי דוד משה מקרעשניץ** זיע"א, בסוף עריכת הספר על רבינו הקדוש, כל מי שיש לו או יודע על סיפורים, או דברי תורה, מכתבים, תמונות וכדו' מבינו הקדוש ורבותיו יעזוב"א וכן מי שיודע על קשר שהיה לו עם צדיקי דורו זיע"א, יכול להודיענו ויהיה בגודל מוכה הרבים. וזאת רבינו יעמוד לו ולמשפחתו להודיע בכל הנצרך ברוחניות ובגשמיות. נא לפנות לדוד משה הרשקוביץ בפל' 052-7621345 או בפקס 08-6310121 בתודה מראש מכוון 'אורחות אדם'.

פרשת השבוע

ותמת שם מרים ותקבר שם
(כ' - א')

למה נסמכה מיתת מרים לפרשת פרה אדומה, לומר לך, מה קרבנות מכפרין אף מיתת צדיקים מכפרת (רש"י) בספר "לב אליהו" מסופר: סמוך לתפילת נעילה של יום הכיפורים תש"ך עמד הגה"ק רבי אליהו לאפיאן זיע"א בשיבת כנסת חזקיהו בכפר חסידים, ובהתעוררות גדולה כשדמעות זולגות מעיניו וחונקות את גרונו אמר: יש צדיק שמיתתו מכפרת על קרוביו ובני משפחתו, יש צדיק שמיתתו מכפרת על כל בני עירו, אך כאשר מסתלק גדול הדור, הריהו מכפר על כל הדור. שורש דברים אלו הוא בדברי הגמרא (מועד קטן כח) 'אמר ר' אמי למה נסמכה פרשת מרים לפרשת פרה אדומה לומר לך מה פרה אדומה מכפרת אף מיתתם של צדיקים מכפרת אמר רבי אלעזר למה נסמכה מיתת אהרן לבגדי כהונה מה בגדי כהונה מכפרין אף מיתתן של צדיקים מכפרת'. איש לא ירד לסוף דעתו, אך במוצאי היום הקדוש התבררו הדברים, כאשר פשטה הידיעה בכל רחבי הארץ שסמוך לשעת אמירת 'כל נדרי' הסתלק בירושלים מרן הרב הקדוש מבריסק זיע"א גדול הדור לגנוי מרומים.

וימאן אדום נתון את ישראל עבור בגבולו (כ' ב"א)
מעשה בשוחט אחד שלקה במידת

הקמצנות. וסרב להכניס לביתו עניים אורחים שנוקקו ללינת לילה בתירוצים שונים. וכיון שאותו שוחט היה מחסידי הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א, פנו ראשי הקהילה אל הרבי בבקשה שישפיע על האיש לשנות את אורחותיו הפגומים, ולקיים בעין יפה מצות הכנסת אורחים ממקובל בקהילות ישראל. זימן אליו הצדיק את השוחט ודיבר עמו באריכות על מצות הכנסת אורחים, שעליה אמרו חכמינו (שבת קכו) שהיא גדולה מהקבלת פני שכינה. ובתום דברי הכיבושין שלו, הוסיף ואמר הצדיק בקול נמרץ, מי שנולד במזל מאדים יכול להיות שוחט או חלילה רוצח. ואשרי מי שנופל בחלקו להיות שוחט, אולם כל אימת שאדם מישראל עוסק במלאכת השחיטה, עליו לכוון את מעשהו לשם מצוה ולא לשם אכזריות. משום כך נהגו השוחטים מאז ומעולם להפליג במצות הכנסת אורחים, כדי להשריש בלבותיהם את מדת הרחמנות, ולבטל את מדת האכזריות המקננת בקרבם. יוצא מזה שאם אתה מוצא שוחט שאינו מכניס אורחים, עליך לחשוש שמפעפת בקרבו זוהמה של רוצח ויש להרחיקו מיד ממלאכת השחיטה, רמוז לכך מצינו בפסוק 'וימאן אדום נתון את ישראל עבור בגבולו' אם שוחט שנולד במזל מאדים מסרב להתיר לבן ישראל לדרוך על סף ביתו, זיט ישראל מעליו צריכים לנדתו מקהל ישראל ולסלקו ממשרתו. הבטיח היהודי לשנות את אורחותיו לטובה.

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:31 ת"א: 8:34 ר"ת: 9:06

פרשת חקת

זמני כניסת השבת
ירושלים: 7:13 ת"א: 7:29

שנים של סבל בגלל ביזוי תלמיד חכם

היה זה באחת העיירות לפני למעלה ממאתיים שנה. ידידות מוזרה נרקמה בין המלמד לחנווני, שניהם היו נשואים שנים ארוכות, ובבתיהם שררה דממה מעיקה, חשוכי בנים היו. שניהם לעיתים שוחחו על צרתם, מנסים לעודד איש את רעהו, וכאבם המשותף קרבם זה לזה. באחד הימים סיפר המלמד לחנווני ששמע על כוח ברכותיו של הרה"ק "בעל התניא" זיע"א, הבה ניסע אליו שנינו, אולי גם אנו ניוושע מברכותיו של הצדיק, הציע כשנימת תקווה בקולו.

נסעו השנים לליאזנא, המתינו יחד עם יהודים רבים שגם הם המתינו לשעת הכושר להיכנס בקודש פנימה. כשהגיע הרגע הנכון וזכו להיכנס ל"יחידות", סיפרו בכאב ובדמעה על הצרה המשותפת שלהם, וביקשו את ברכת הצדיק לזש"ק. הסתכל עליהם הרבי הקדוש בעיניים רחמניות ואמר בכאב: "לא אוכל לעזור לכם, סעו אל הרה"ק רבי שלמה מקרלין זיע"א, אולי הוא יוכל להושיע אתכם". כשהגיעו לקרלין וביקשו להיכנס אל הרבי, אמרו להם החסידים, אצלנו אין תור מסודר לכניסה ליחידות אצל הרבי, הרבי עצמו קורא לאנשים הזקוקים לישועה וברכה. שבו עימנו וחכו בסבלנות עד שתיקראו לחדרו של הרבי. ישבו השניים בקרלין וחכו. באחד הימים החליט המלמד הסקרן להביט מקרוב בעבודת הקודש של רבי שלמה מקרלין, אנא אל תסגור הלילה את דלת ביתו של הרבי, ברצוני להגיע אחר חצות ולהציץ במעשי הצדיק בשעה זו, ביקש מהגבאי. לאחר הפצרות מרובות הסכים הגבאי לבקשתו, בשעת לילה מאוחרת הגיע המלמד אל ביתו של הרבי משך בידית וגילה שהדלת נעולה, הגבאי שכח את הבטחתו, הבין המלמד ורצה לטוב על עקבותיו. כשלפתע שמע את רבי שלמה קורא לגבאי ומורה לו, "פתה את הדלת האיש הניצב על הסף רוצה לראות את עבודתנו". המלמד נרעד, מעדיף היה שהאדמה תפצה את פיה ותבלע אותו. הגבאי הכניס אותו לחדרו של הצדיק, הוא ראה שני נרות דולקים ושלולית גדולה על הארץ. אחר כך פגשו עיניו את עיני הצדיק, פניו של רבי שלמה היו רטובות מדמעות, כנראה נקוותה השלולית מבכיו של הרבי, חלפה מהשבה מהירה בראשו של המלמד הרועד.

ראית מה מעשינו אחרי חצות הלילה? שאל רבי שלמה כשנימת תוכחה בקולו, ומיד הוסיף "דע כי בנים לא יהיו לך". בבוקר סיפר המלמד לרעהו החנווני את קורותיו בלילה האחרון. אם הרבי אומר שלא יהיו לי בנים אין טעם להשייתו בקרלין, אשוב אל ביתי נאנח. הרעים נפרדו, המלמד נסע לביתו

והחנווני נותר בחצרו של רבי שלמה, ממתין בקוצר רוח ליום שבו ייקרא אל חדרו של הצדיק. באחד הימים ניגש אליו הגבאי, הצדיק קורא לך, בישר. החנווני הנרגש נכנס בגיל ורעדה אל חדרו של הרבי, סוף סוף אקבל את הברכה, חשב לעצמו. אולם הצדיק מקרלין לא התייחס כלל למצוקתו, עוד ימים מספר אצא לנסיעה וברצוני שתצטרף אלי, אמר. מרכבתו של רבי שלמה נסעה ראשונה, אחריה מרכבותיהם של חסידיו, מדי פעם עצרו המרכבות בכפרים ובעיירות, והצדיק היה פונה אל בית המדרש להתוועד עם יהודי המקום.

שעת לילה מאוחרת, ההתוועדות הסתיימה זה מכבר, החסידים ישנים על ספסלי בית המדרש, גם החנווני העייף מנסה לחטוף תנומה קלה, ולפתע הוא שומע צעדים הקרבים לעברו, וקול הקורא בשמו, הוא פוקח את עיניו ורואה לפניו את רבי שלמה, בוא לחדרי אומר הצדיק, החנווני קם בזריזות, נוטל את ידיו וצועד בעקבות הרבי. הם נכנסים לחדר קטן, רבי שלמה מתיישב והחנווני נותר לעמוד ביראת כבוד. זקוק הינך לברכה, פותח הצדיק, החנווני מהנהן בראשו כשליבו הולם בהתרגשות. אם תיתן לי שלוש מאות רובל, יהיו לך בנים, אומר הצדיק בקול חרישי. שלוש מאות רובל? תמה החנווני, זהו הון עתק, איני גביר וגם לא בן גבירים, אולי אוכל לקבל הנחה? שאל, הרבי מנענע בראשו לשלילה, ואומר: "שלוש מאות רובל, לא פחות ולא יותר" החנווני מנסה להתמקח, אך כשהוא מבחין בנחרצות הצדיק הוא מבין כי אין הנחות, אם רצונו להיפקד ולהיוושע, עליו לשקול לידי הרבי את הסכום הענק בשלמותו. שלוש מאות רובל טבין ותקילין. אתייעץ עם רעייתי הוא מפטיר, ועם שחר עוזב את העיירה כשפניו מועדות אל ביתו.

כשסיפר לאשתו את כל השתלשלות העניינים, הגיבה בתדהמה: סירבת, איך יכולת? שנים רבות כל כך התייסרנו וחיכינו, אני מוכנה לוותר על כל אשר לנו, העיקר שנזכה להכניס אור ושמחה אל ביתנו, עולל קטן ומתוק שווה בעיני יותר מכל אוצרות תבל. אל תדאגי עדיין לא מאוחר, אני יודע היכן שוהה הצדיק, ואם אודרו אשיג אותו ואתן לו את הכסף, השיב הבעל ויצא מיד לדרך. לשמחתו של החנווני, רבי שלמה וחסידיו לא עזבו עדיין את העיירה. החנווני ניגש אל הצדיק והושיט לו צרור, הנה הכסף רבי, שלוש מאות רובל לא פחות ולא יותר. לתימהונו, סירב הצדיק לקחת את הצרור מידי, כבר איחרת את המועד נאנח, איחרתי? נדהם החנווני, וכי שטר חוב הוא זה? מדוע יום אחד משמעותי כל כך. הצדיק לא השיב מאומה. מאוכזב שב החנווני אל ביתו, הצדיקים הללו לא יכולים להבין את כאבי, רטן לעצמו, והחליט לא לנסוע עוד, לא לקרלין ולא לליאזנא.

משל ונמשל

לחשוב חיובי ולצייר חיובי

משל לאחת מארצות העולם, שהיה מלך אהוב מאוד על נתיניו. אולם חיסרון מסוים היה בו, הוא היה בעל רגל אחת, ונוסף לכך, סבל מגיבנת בגבו. כדי להשלים את מראהו, הייתה אחת מעיניו סגורה באופן מתמיד ויהי היום, והמלך החליט לתלות על קיר טרקלינו את דיוקנו. קרא המלך לאחד הציירים הגדולים במדינה, וביקש ממנו לצייר את דיוקנו, והבטיחו כי בתמורה יקבל שכר רב. הצייר קיבל את ההצעה בשמחה וניגש היישר לעבודה. לאחר מספר חודשי עבודה הגיע הצייר לארמון המלך ובידו יצירת האמנות, דיוקן מדויק של המלך. ראה המלך את הציור, ובמקום להתלהב מהדיוק הרב, הוא כעס, פניו האדימו והוא נזף בצייר: "אינך מתבייש? ככה אתה מבוזה אותי? אתה מצייר אותי כבעל מום? ... הצייר נדהם. "אדוני המלך, ביקשת דיוקן, זה מה שעשיתי" ... אך המלך לא נרגע והורה להשליך את הצייר לכלא בעוון ביווי כבוד המלך. קרא המלך לצייר נוסף, והטיל עליו את מלאכת הציור. הלה למד מניסיון העבר, והיה "חכם" יותר. הוא החליט "לשפץ" את מראה המלך. יישר את גבו, סידר את עיניו, וכמובן, הוסיף לו רגל. לאחר חודשי עבודה בא לארמון, להראות למלך את יצירת המופת. והנה שוב, כעס המלך מאד: "מדוע אתה משנה את המראה שלי?" נזף בו. הוא הורה להשליכו לכלא, שימש כחברה לצייר הראשון...

קרא המלך לצייר נוסף, שלישי. הצייר נכנס לדילמה, מה יעשה? כיצד יצייר את המלך? חשב וחשב, ולבסוף "הבריך" רעיון במוחו. הוא יצייר את המלך מהצד, כשהוא יורה בחץ וקשת, תוך כדי רכיבה על סוס. כך, יראו בציור רק רגל אחת, כי השנייה מצידו השני היא של הסוס. הגב כפוף כמו כל אדם שיוורה תוך כדי רכיבה. ועין אחת עצומה, כמנהג היוונים, כדי למקד את הפגיעה... מיותר לציין שהמלך נהנה מאד ונתן לצייר את שכרו המושלם.

הנמשל: אם אתה רואה חטרונות אצל אדם המתנהג בצורה לא ראויה, דע, הכול תלוי איך אתה מסתכל עליו ואיך אתה מצייר את הדברים.

(אחד המגידיים)

חלפה תקופה ארוכה, עסקיו של החנווני לא הצליחו כבעבר, בלית ברירה נסע לליאונא לבקש את ברכתו של "בעל התניא". כשנכנס ליחידות, שאל אותו הרבי, היית אצל רבי שלמה מקרלין? הייתי וחבל שהייתי, נאנח החנווני, שבועות ארוכים חיכיתי עד שיקרא לי הצדיק ויברך אותי, כשסוף סוף קרא לי הצדיק אליו, התחיל לדרוש הון עתק תמורת הברכה, כשהבנתי שאין טעם להתמקח אמרתי לו שאשאל את אשתי. אשתי הסכימה מיד לתת שלוש מאות רובל, ושבתי אל הצדיק והכסף ביד, אך למרבה תימהוני ואכזבתי, סירב רבי שלמה לקבל את הכסף וטען שאיחרתי את המועד. וכי בעניינים כאלו אפשר לאחר את המועד? שאל בתמיהה. הרבי "בעל התניא" הביט בו בעצב ואמר: דע לך כי נענשת על שביזית תלמיד חכם, על פי הדין המבוזה תלמידי חכמים מתחייב בתשלום קנס של ליטרת זהב, ערכה של ליטרת זהב בימינו שווה לשלוש מאות רובל, הפוסקים נחלקו האם המשלם את הסכום הזה, פטור רק בדיני אדם או שהוא נפטר גם מעונש בדיני שמים. רבי שלמה רצה לעזור לך והוא המתין ליום פטירתו של הפוסק, שלדעתו תשלום הקנס פוטר ומנקה כליל את החוטא. ביום הפטירה של הצדיק נשמתו עולה וזורחת, ובבית דין של מעלה נפסקת ההלכה כמותו, לו היית שומע בקולו של רבי שלמה ונותן מיד באותו יום שלוש מאות רובל, היו מוחלים לך בשמים על עוונך, והיית זוכה לזרע של קיימא, אך אתה איחרת את המועד.

מעולם לא ביוזתי תלמיד חכם, טען החנווני האיש, היחיד שאולי פגעתי בכבודו היה יששכר דב מקבילניק, אך הוא היה יהודי פשוט. ר' יששכר דב היה תלמיד חכם אמיתי ובעל רוח הקודש, ואף זכיתי ללמוד תורה מפיו, השיב הרבי. ובגלל שהוא היה מורי ורבי, לא יכולתי אני למחול על כבודו ולכפר ולנקות את עוונך, זו הסיבה ששלחתי אותך אל רבי שלמה מקרלין, הוא לא היה תלמידו ולכן יכול למחול על כבודו. החנווני פרץ בבכי, הרבי הביט בו בחמלה והשתתף בצערו על ההודמנות שהוחמצה.

הודעה משמחת

ניתן לתרום עבור הפצת העלון החשוב

והמבוקש "סיפורי צדיקים"

בעמדות "קהילות" המפוזרים

בבתי כנסיות בכל רחבי הארץ.

צ'ין אדם לחברו

הבאת שלום בין איש לאשתו מסופר על יהודי תושב העיר פוניבו' שבא לפני הגה"ק רבי יוסף שלמה כהנמן זיע"א רבה של העיר, בבקשה לסדר לו גט עבור אשתו, כי הוא רוצה להפרד ממנה. לשאלת הרב מה ראה על כך? ענהו, שאשתו אינה מחוננת במידת הסדר והדבר מפריע לו מאד. דחהו הרב שאין זו סיבה מספקת לגירושין, וחז"ל רואים בגירושין דבר חמור עד שאמרו שהמגרש את אשתו הראשונה אפילו מזבח מוריד עליו דמעות. האיש חזר והופיע כמה פעמים, ובכל פעם השתדל הרב לדחותו, עד שלבסוף התעקש הבעל לקבל את הגט ללא דחוי. כשראה הרב שאין תקוה, קבע לבעל את מקום סידור הגט בבית הרב כעבור כמה שעות. בינתיים שלח הרב שליח לרבנית שתעשה מהפכה בסדרי הבית, שתהפוך את ארון הבגדים ואת חדר האורחים וכו'. בשעה המיועדת כשנכנס הבעל הנרגז לביתו של הרב, הוא השתומם לראות את אי הסדר השורר שם, פנה הרב לבעל ואמר לדברך גם אני חייב להפרד ח"ו מווגתי. הלה הביט סביבו, ראה את הנעשה, נרגע והחליט לוותר על תביעתו. השכנת שלום היא כה חשובה, עד שמן הראוי לפעול למענה גם בדרכים מיוחדות.

שומעים חרפתם ואינם משיבים

מסופר: לאחר שעלה, הרה"ק בעל "ברך משה" מסאטמאר זיע"א על כס האדמו"רות, פגש בו אחד ממתנגדיו בעת שהלך ברחוב העיר, והלה החל להמטיר על הרבי אש וגפרית, וכינהו בכל כינויי גנאי, באמרו שהוא עשה כך וכך, ועוד שקרים וכזבים, ושהוא אינו ראוי להיות רבי ולהנהיג חסידות. וכל אותה עת שתק הרבי ולא אמר כלום. לאחר שנרגע הלה, שאל אותו הרבי כשבת שחוק על שפתיו "אמור נא, וכי יהודי אינו יכול לחזור בתשובה?!"

לשמח לב אלמנה

סיפר הגה"ק רבי יחזקאל אברמסקי זיע"א, מורי ורבי הגה"ק רבי חיים סולובייציק זיע"א היה רבה של העיר בריסק, אבל מימיו לא חתם את עצמו בשם אב"ד דק"ק בריסק מרוב ענוותנותו. פעם אחת השתמש בתואר זה. היה זה כשהודיעו פעם לר' חיים על אלמנה אחת בעירו הזקוקה לעידוד וסיוע. מיד הזדרז ר' חיים ללכת בכבודו ובעצמו לבקר בביתה ולהרנין לב אלמנה. כשהתקרבו לביתה, אמר ר' חיים לאיש שליווה אותו שיזדרז להיכנס לבית האלמנה ולהודיע לה במילים אלו: 'הרב מבריסק מגיע לכאן. כדי לשמח לב נשבר של אלמנה הסכים להשתמש בתואר הרבנות

הילולא דצדקיא

יום שבת ז' תמוז הגה"ק רבי ברוך פרענקל תאומים ב"ר יהושע יחזקאל פייבל (ברוך טעם - תקפ"ח) הרה"ק רבי שמחה בונים ב"ר אברהם מרדכי מגור (לב שמחה - תשנ"ב)

יום ראשון ח' תמוז הרה"ק רבי מאיר מדויקוב ב"ר אליעזר (אמרי נועם - תרל"ז) הרה"ק רבי מרדכי מקוזמיר ב"ר אברהם המגיד מטריסק (תרע"ז)

יום שני ט' תמוז הרה"ק רבי יעקב מטעמילש ב"ר אליעזר ליפמן (ספרא דצניעותא דיעקב - תכ"ז) הרה"ק רבי יקותיאל יהודה מצאנו קלויזנבורג ב"ר צבי הירש (תשנ"ד)

יום רביעי י"א תמוז רבנו יעקב יצחק חיות ב"ר אברהם (אפי רברבא - שמ"ה) הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב ב"ר יצחק אייזיק (עטרת צבי - תקצ"א) הרה"ק רבי אהרן טביש ב"ר יעקב (קרני ראם - תרי"ב)

יום חמישי י"ב תמוז רבי יעקב ב"ר אשר (בעל הטורים - ה"א - ק"ח) יום שישי י"ג תמוז הרה"ק רבי מרדכי מקרעמניץ ב"ר יחיאל מיכל (תקע"ז) הרה"ק רבי מרדכי ב"ר פינחס מקאריץ (אב"ד קאריץ - תקע"ז)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

פרפראות

מסופר: פעם שאל אחד מגדולי דורו את הגה"ק בעל ה"ברוך טעם" (יומא דהילולא ז' תמוז) למה חדל להיות מתנגד על החסידים? אמר לו ה"ברוך טעם", מה לעשות, אחרי שרואים שאצל החסידים מצליחים יותר בחינוך בניהם, ומתקיימת יראת שמים לדורותיהם יותר מאשר אצל אחרים.